

Bromberg, den 6. Dezember 1816.

Polizei-Angelegenheiten.

Betrifft die Prämien für Rettung verunglückter Personen.

Das hohe Ministerium des Innern hat mittelst Reskripts vom 24ten d. v. M. festzusetzen geruhet, daß in Ansehung der Prämien für Rettung verunglückter Personen, die für das ehemalige Südpreußen emanirte Verordnung vom 1sten März 1794 wieder in Kraft treten soll.

Sie bestimmt, daß

- 1) demjenigen, welcher eine für ertrunken, erstorben, erstickt oder erdrosselt gehaltene Person zuerst zu retten sucht, und deshalb zur weitern Hülfsleistung unterbringt
Fünf, oder zwei einen halben Thaler;
- 2) demjenigen Chirurgus aber, welcher den Verunglückten ins Leben zurückzubringen sich bemühet

Zehn oder Fünf Thaler

Prämie, nachdem der Verunglückte ins Leben wirklich zurückkehrt oder nicht, nach darüber beigebrachter Bescheinigung, aus unsern Kassen, oder insofern der Verunglückte dazu notorisch des Vermögens ist, von diesem ausgezahlt; auch

- 3) die zur Rettung zweckmäßig angewandten Auslagen aus seinem Vermögen, oder insofern er notorisch arm ist, aus unsern Kassen erstattet werden sollen.

Indem wir dies zur allgemeinen Kenntniß

Względem nagród za ratowanie osób, które nieszczęściu podpadły.

Ministerstwo spraw wewnętrznych raczyło nasz postanowić reskryptem z dnia 24. z. m., aby urządzenie dla bywających Prus południowych pod dniem 1. Marca 1794 wydane, tyczące się nagród za ratowanie osób, które nieszczęściu podpadły, na nowo być zaprowadzone.

Urządzenie to stanowi: że

- 1) temu, który najpierw przy ratowaniu osobę tonącą, albo taką, którą za zmarłą, dławioną lub duszoną uważać można, i o dalszy dla niej ratunek postara się, pięć albo dwa, ieden, pół talar,
- 2) chirurgóm zaś, który dołożył usiłowania izby nieszczęśliwego przywrócić do życia, dziesięć lub 5 talar. nagrody, czy nieszczęśliwy powrócił do życia lub nie, za złożeniem w tój mierze świadectwa mają być z kassy naszey, albo z majątku nieszczęśliwego, jeżeli wiadomo, iż taki posiada, płacone, tudzież
- 3) wydatki stosownie na ratunek poczynione, mają być z majątku nieszczęśliwego, albo, jeżeli znaiome jest iego ubóstwo, z kassy naszey powrócone.

Podając to do wiadomości publiczney,

erlangen, und die Herren Landräthe, so wie den Herren Polizei-Direktor zu Bromberg anweisen, in den geeigneten Fällen, die Rettungs-Prämien bei uns nachzusuchen, hegen wir zugleich zu der Humanität der Einsassen unsers Regierungs-Bezirks das Vertrauen, daß sie gern und willig dazu beitragen werden, die wohlthätigen Absichten, welche in der Verfügung ausgesprochen sind, zu fördern.
Bromberg, den 19ten November 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Die Bekanntmachung ergehender Verordnungen und Privat-Nachrichten soll ferner nicht von den Kanzeln geschehen.

Durch die Allerhöchste Kabinetts-Ordre vom 9ten September 1811 ist das Verlesen Landesherrlicher Verordnungen und anderer Bekanntmachungen von den Kanzeln untersagt.

Da durch die Einführung des Amtsblatts auch in dem hiesigen Regierungs-Departement für ein anderes ausreichendes Mittel der Promulgation der Gesetze, und für die Belehrung des Publikums über Gegenstände gesorgt ist, die ein allgemeines Interesse haben; so hat die Geistlichkeit aller Konfessionen sich von nun an des Ansehens neuer Verordnungen und öffentlicher Bekanntmachungen von den Kanzeln zu enthalten.

Bromberg, den 19. November 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Die dem Kunstreiter Mecke aus Helmstädt ertheilte Erlaubniß zur Vorzeigung seiner Künste betreffend.

Dem Kunstreiter Rudolph Mecke aus Helmstädt, welcher bereits von mehreren Königl. Regierungen KonzeSSIONen zu Vorzeigung seiner Künste erhalten hat, ist heute, auf den Grund der von ihm beigebrachten sehr vortheilhaften Zeugnisse, die von ihm nachgesuchte Erlaubniß zu Vorzeigung seiner Künste in den sämtlichen Königl. Preussischen Staaten auf drei Jahre ertheilt worden. Indem

iz alecziąc WW. Konyliarzom ziemiąnskim tudziez W. Dyrektorowi Policyi w Bydgoszczy, aby w stósownych do tego przypadkach do nas o wyptatę nagrody zgłszszali się, pokładamy ufność w ludzkości miesskańców naszego Departamentu Regencyjnego, że chętnie przyłożą się do osiągnięcia zamiarów w dyspozycyi tej wyrzeczonych.

Bydgoszcz, dnia 19. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Pierwszy.

Obwieszczenie wychodzących Urzędzeń i wiadomości prywatnych z ambon nadal miejsca mieć niema.

Rozkazem gabinetowym N. Pana z dnia 9. Września 1811, zakazane zostało ogłaszanie z ambon postanowień i innych doniesien rządowych.

Ponieważ dziennik urzędowy w tutejszym także Departamencie Regencyjnym wychodzący dostatecznym jest już środkiem do promulgacyi praw i zawiadomiania Publicznosci o przedmiotach tyczących się dobra powszechnego, zalecamy przeto, aby duchowieństwo wszelkich wyznań eadąd żadnych nowych urzędzeń i doniesien publicznych z ambon nie ogłaszało.

Bydgoszcz, dnia 19. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Pierwszy.

Względem udzielonego pozwolenia biegłemu w sztuce jeźdzenia Mecke z Helmstaedt do pokazywania swych sztuk.

Biegłemu w sztuce jeźdzenia Rudolfowi Mecke z Helmstaedt, który od wielu innych Król. Regencyi zeswolenia do pokazywania swych sztuk uzyskał, udzielone zostało w dniu dzisiejszym namocy podanych przez niego bardzo pochlebnych zaświadczeń, pozwolenie na lat trzy do pokazywania swych sztuk w wszystkich Królewsko-Pruskich Państwach.

ich die Königl. Regierung hiervon benachrichtige, eröffne ich derselben:

- 1) daß jeder jeden Orts-Polizeibehörde frei steht, einem Konzeßionisten, der erhaltenen General-Konzeßion ungeachtet, die bei ihr, in Ansehung ihres Ortes nachzusuchende besondere Erlaubniß, für einen bestimmten oder den nachgesuchten Zeitraum, zu verweigern, insofern besondere Gründe, z. B. die kurz vorher statt gehabte Anwesenheit gleichartiger und ähnlicher Künstler u. solches rathsam machen;
- 2) daß den Orts-Polizei-Behörden obliegt, darauf zu sehen, daß die Vorstellungen, namentlich der Kunstreiter und Seiltänzer, durch unvorsichtigen Gebrauch des Schieß- und andern Gewehrs, oder sonst, weder der persönlichen Sicherheit des Publikums, wie schon der Fall gewesen, noch feuergefährlich werden;
- 3) daß die Orts-Polizei-Behörden einem jeden, welcher an ihrem Orte von seiner Konzeßion Gebrauch gemacht hat, über sein Betragen ein Zeugniß, entweder auf der Konzeßion selbst oder besonders ertheilen; und im letztern Falle solches auf der Konzeßion bemerken müssen.

Ich veranlasse die Königl. Regierung, hiernach die betreffenden Behörden in Ansehung der Punkte sub numeris 1, 2 und 3. anzuweisen.

Berlin, den 9ten September 1816.

Der Polizei-Minister.

In Abwesenheit Sr. Durchlaucht.
(gez.) v. Kamph.

An
die Königl. Regierung zu Bromberg.

Vorstehende Verfügung wird hierdurch zur allgemeinen Kenntniß gebracht, und werden die Polizei-Behörden angewiesen, sich darnach genau zu achten.

Bromberg, den 12ten November 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Die Instandsetzung der Land- und Poststraßen betreffend.

Die Nothwendigkeit der Erhaltung guter Landstraßen und Wege zur Belegung des innern Ver-

Uwiedomaiąc przeto o tém Królewską Regencyą, oświadczam iéy

- 1) że każdy Władzy Policyinéy miejscowéy wolno jest, koncessyonistcie, pomimo użyłkanéy koncessyi generalnéy, żądane od niéy szczególne pozwolenie co do iéy mieysca, na pewny lub żądany czas odmawić, skoro szczególne powody n. p. krótka przedtem bytność podobnych kunsztmistrzów etc. tego wymaga;
- 2) że do Władz policyinych należy, na to czuwać, aby reprezentacye, mianowicie biegłych w sztuce iéżdzenia, i taneczniów na linach, przez nieostrózne używanie broni do strzelania i innéy, lub też w iakowy inny sposób, osobistemu niebezpieczeństwu publiczności, co się nieraz już stało, pożarem ognia niezagrażały;
- 3) że Władze policyine miejscowe, każdemu, który w ich mieycu z koncessyi swéy użytkował, zaświadczenie względem sprawowania się iego, albo na koncessyi saméy, lub w szczególności udzielać, wrazie zaś ostatnim, na koncessyi to wyrażać powinny.

Wzywam przeto Królewską Regencyą, aby w względnie punktów 1, 2 i 3. do właściwych Władz potrzebne rozporządzenia wydała.

Berlin, dnia 9. Września 1816.

Minister Policyi
w niebytności Jego
(podp.) de Kamtz.

Do

Królewskéy Regencyi w Bydgoszczy.

Powyższe urządzenie podaję niniejszém do wiadomości publicznej, zalecamy zarazem Władzom Policyinym, aby się do niego ściśle stosowały.

Bydgoszcz, dnia 12. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Pierwszy.

Względem naprawy traktów i dróg pocztowych.

Potrzeba dobrego utrzymywania traktów i dróg publicznych, końcem ożywienia wewną-

fehrt und des Absatzes inländischer Produkte veranlaßt uns, festzustellen, daß

1) von jetzt ab alle Jahre im Frühjahr und im Herbst, nach beendigter Saat, die Straßen durch den Landrath des Kreises gemeinschaftlich mit den Kreis-Baubedienten und denjenigen Bürgermeistern, Vorstehern oder Dorfschülzen der Kommune, des Kirchspiels, oder der Gemeinde, über deren Feldmarken die Straße führt, bereiset, darüber Wegeprotokolle aufgenommen, und darin genau angegeben werden soll, was nach den weiter unten zu bestimmenden Vorschriften an den einzelnen Wegstrecken zu verbessern nothwendig sey, was dabel bereits geschehen, und ob die Brücken so wie die Seitengräben im Stande, und die Bäume vor denselben vorschriftsmäßig vorhanden sind. Endlich aber auch, ob die Wegwelser und Weilenzeiger vorhanden und noch brauchbar sind.

Der Landbaumeister ist verpflichtet, gleich auf der Stelle zweckdienliche Vorschläge zu machen, auf welche Art und mit welchen Kosten den erwartigen Mängeln so schnell als möglich abgeholfen werden kann.

Der Landrath des Kreises aber hat die Verpflichtung, mit Strenge hiernächst darauf zu sehen, daß jede Kommune u. die auf ihrer Feldmark liegenden Hauptstraßen in vorschriftsmäßiger Breite mit den erforderlichen Seiten- und Abzugsgräben und regelmäßig bepflanzten Bäumen u. herstelle und erhalte. Ist auf einer Feldmark der Boden, der Erwehlung zu sehr unterworfen und die Distance zu groß, so muß entweder der ganze, oder nur ein Theil des übrigen Kreises, besonders derjenige, der von dem Wege besondern Vortheil zieht, die betreffende Kommune mit Fuhrern und Handdiensten unterstützen, und der Landbaumeister ist gehalten, eine Berechnung von den erforderlichen Fuhrern und Handdiensten sofort zu entwerfen, und diese dem Landrath einzuhandigen, dessen Beurtheilung es alsdann überlassen bleibt, wieviel Fuhrern und Handdienste die betreffende Kommune davon verrichten kann, und welche Dörfer u. dieselbe, und in welchem Verhältnisse, unterstützen sollen.

In solchen Fällen ist jedoch der Landrath verbunden, die Autorisation der Königl. Regierung deshalb nachzusuchen, so wie überhaupt die Vereisungs-Protokolle, nach beendigter Vereisung zu überreichen.

2) Soll der Landrath des Kreises berechtigt

trznego handlu i pokupu produktów krajowych, zniewała nas do postanowienia, że

1. Odtąd powinien Radca ziemiański Powiatu wspólnie z Budowniczym powiatowym i tym Barmistrzem, przełożonym lub szofitysem gminy albo parafii, przez których pola droga idzie, każdego roku w wiosnie i jesieni po skończonym zasiewie drogi obieżdzać, protokół w tój mierze spisać, i w tym dokładnie wyrazić, co podług przepisów poniżej ustanowionych przy szczególnych drogach tych poprawić należy, co w tój mierze już uczyniono, i czyli mosty iako też rowy obok nich idące, w dobrym stanie, drzewa w przepisanej ilości, a nakoniec droga i miło-wskazy znajdują się i jeszcze do użycia wdatne są.

Budowniczy krajowy obowiązany jest, zasz na miyscu projekta skuteczane i zamiarowi odpowiadające podać, iakimby sposobem i z iakim nakładem kosztów niektórym niedostatkom, tak pretko ile możność każe, zapobieczyć można. Radcy zaś ziemiańskiego Powiatu obowiązkiem jest, ściśle na te zauważyć, aby każda gmina etc. główne drogi przez iéy pola idące, podług przepisanej szerokości z potrzebnymi pobocznymi i spuflowemi rowami, tudzież regularnie zasadzonymi drzewami, zaprowadzita i te utrzymywała.

Jeżeli zaś powierzchnia ziemia rozpuszczeniu się bardzo podlega, i odległość jest za wielka, natenczas powinien albo cały Powiat lub też część onego, osobliwież zaś ten, który z drogi tój szczególnieży użytkuie, właściwą tę gminę furami i pracą ręczną wspierać, Budowniczy zaś krajowy powinien obrachunek potrzebnych fur i prac ręcznych natychmiast sporządzić, i ten Radcy ziemiańskiemu wręczyć, którego rozpoznaniu pozostawiono jest, wiele z tych fur i prac ręcznych właściwa gmina dostarczyć może, i które wsie etc. onęz, tudzież w iakich stósunkach wspierać mają. W razach iednakowoż takowych, obowiązany jest Radca ziemiański zażądać w tój mierze upoważnienia Królewskiej Regencyi, szczególnieży zaś po ukonczonéy czynności powinien iéy podać protokoły obiaźdu.

2. Radcs ziemiański Powiatu ma moc,

get seyn, die wegen Instandsetzung der Wege und Brücken zu erlassenden Verfügungen, wenn ihnen nicht auf der Stelle Folge geleistet wird, durch exekutivische Zwangsmittel durchzusetzen.

3) Obgleich es bei Regulirung der Wege auf die Beschaffenheit des Bodens und auf die Umstände eines jeden Orts ankommt, so müssen wir doch im allgemeinen bestimmen: daß

- a) alle Haupt- und Poststraßen, wenigstens distancenweise, in gerader Linie geführt, und mit Inbegriff der auf beiden Seiten anzulegenden Gräben oder rheinländische Ruten breit, gemacht werden.
- b) Daß die zum Abfluß des Regen-, Schnee- und Grundwassers auf beiden Seiten anzulegenden Gräben gehörig breit und tief, in festem Boden mit einer einfüßigen, in leichtem und sandigem Boden mit einer ein und ein halb bis zweifüßigen Doffirung dergestalt angelegt werden, daß die auszugrabende Erde in die Mitte des Fahrweges zu dessen Erhöhung geworfen wird, damit hierdurch eine Wölbung nach Verhältnis der Breite desselben etwa von einem bis ein und einem halben Fuß erhalten wird.
- c) Vorläufig dem Graben sollen Bäume in gleichlaufender Richtung mit diesen, und in 18füßigen Entfernungen von einander gepflanzt werden.
- d) Die in den Wegen liegenden Steine müssen herausgeschafft, und vor den Seitengräben und zwischen den Bäumen, als Dresssteine aufgesetzt werden. Sind die herauszubringenden Steine aber nicht groß genug, so sollen sie in kleinen Haufen, die nicht über 48 Kubfuß oder ein Drittel Schachtrathe enthalten dürfen, regulär zwischen und nicht unmittelbar an den Bäumen aufgepackt werden.
- e) Findet sich in der Nähe grober Kies oder Sand, so müssen die Wege, wenn der Boden lehmigt ist, umen Fuß hoch damit befahren und das Aufgefahrene gehörig planirt werden.
- f) Zur Instandsetzung der Wege dürfen auf keine Weise Ägelpäne, Weeden, Heidekraut und andere der Fäulnis unterworfenen Materialien gebraucht werden, vielmehr müssen dazu kleine Feldsteine, Schlacken, Mauersteinstücke oder

ursachungen wegen der Instandsetzung der Wege und Brücken zu erlassenden Verfügungen, wenn ihnen nicht auf der Stelle Folge geleistet wird, durch exekutivische Zwangsmittel durchzusetzen.

3. A lubo uregulowanie dróg publicznych szczególniej od własności gruntu i okoliczności każdego miejsca zależy, to przecieć stanowiemy w ogólnosci; że

- a) wszystkie główne pocztowe drogi, powinny być przynajmniej w pewnej odległości prostą linią wyprowadzone, i razem z rowami na obdach stronach służyć się mającemi, ctery pręta reńskie mieć szerokości.
- b) że rowy do spuszczenia deszczu, śniegu i kałuż na obdach stronach służyć się mające, powinny być dostatecznie szerokie i głębokie, na gruncie mocnym o jedną stopę, na lekkim zaś lub piaszczystym o półtory lub dwie stopy tak spadać służyć służyć, iżby wykopać się z tychże mająca ziemia na posrodek drogi, końcem podwyższenia ię, rzucona być mogła, aby przez to sklepienie podług stosunku szerokości teyże jedną do półtory stopy wynosiło.
- c) Wdłuż rowu mają być drzewa równoległe z tymże i w odległości osmnaście stóp jedno od drugiego sadzone.
- d) Kamienie na drogach leżące, powinny być sebrane, i porządkiem na bokach rowów i pomiędzy drzewami, jako kamienie ochronne ułożone, jeżeli zaś kamienie wydobyć się mające nie są dosyć wielkie, natenczas mają być w małych kupkach, 48 stóp kubicznych lub tracięć części pręta kubicznego niewynoszących, regularnie pomiędzy drzewami, i zaś bezpośrednio przy nich, układane.
- e) Jeżeli się zaś gdzie w bliskości ziarn gruby lub piasek znajduje, natenczas potrzeba go na drogi, gdzie ziemia jest gliniasta, o jedną stopę wysokości nawieść, i dostatecznie tymże ją wyrownać.
- f) Do naprawy dróg niepowinny być na żaden sposób trociny, wiciokrzewy, łodygi i inne tympodobne materyały przedktemu zginięciu podpadające, brane, owszem zależy do tego kamieni połowych, matych,

Schutt von altem Mauerwerk verwendet, und diese Materialien mit Sand und Kies, wenigstens ein und einen halben Fuß hoch befahren werden.

Nur in dem Fall wird es gestattet, Faschinen und Strauch zur Weeabesserung anzuwenden, wenn solche im Wasser oder bruchigten Gründen zu liegen kommen, doch sind auch diese wenigstens zwei und einen halben Fuß hoch mit Sand und Kies zu befahren.

- g) Die in der StraÙe liegenden Baumwurzeln müssen abgehauen und herausgeschafft werden, wenn sie nicht ein und einen halben Fuß unter der Decke des Fahrweges sich befinden, in welcher Tiefe sie nicht so leicht von den Wagenrädern berührt werden können.
- h) Die überhängenden Baumzweige müssen abgehauen und die StraÙe überall dergestalt frei seyn, daß Wagenverdecke durchaus nicht davon berührt werden.
- i) Steinpflaster, da dessen Unterhaltung zu kostbar ist, soll zu den Weeabesserungen im allgemeinen nicht angewendet werden.

In den Dörfern ist solches dagegen zulässig, nur muß es jedesmal etwas gewölbt angelegt werden und wenigstens eine Breite von ein und einer halben Ruthe Rheinländisch erhalten.

- k) Die auf den Landstraßen befindlichen kleinen Brücken über Feld- und Abzugsgraben müssen mit gehörigen, wenigstens $3\frac{1}{2}$ Fuß hohen Geländern versehen seyn, und mindestens eine Breite von 16 Fuß enthalten. Diejenigen Brücken aber, welche über 20 Fuß lang sind, müssen 24 Fuß breit angelegt und unterhalten werden.

Wir wollen, daß besonders die Landrätshchen Behörden sich angelegen seyn lassen, die zur Verbesserung der Wege Verpflichteten nach den hier gegebenen Vorschriften anzuhalten, und erwarten demnächst die Vereisungs-Protokolle nebst den Anzeigen, was seit der letzten Vereisung geschehen ist, jeden Jahres den 1sten Mai und den 1sten November unerinnert.

Bromberg, den zofen Oktober 1816.

Königl. Preuß. Regierung.
Zweite Abtheilung.

zußli, kawałów cegły lub gruzu z starego muru używać, i na te materyały istocie piasku lub dziarna przynajmniéy półtory stopy wysokości nawieść.

W tym tylko razie dozwała się faszyn i chrußt do naprawy dróg używać, gdy takowe w wodzie lub gruncie bagnistym leżą, z tém wszystkiém należy i na te przynajmniéy o półtrzeci stopy wysokości piasku lub dziarna nawieść.

- g) Koszenie drzew na drodze leżące, jeżeli nie są o półtory stopy w ziemi tak, iż kołami woza dotykane byćz niemoga, powinny byćz wycięte i uprzątione.
- h) Wiszące gałęzie mają byćz obcięte, droga zaś wszędzie tak wolna, iżby pokrycie powozu na żaden sposób dotykane niebyło.
- i) Bruk, z powodu kosztownego onegoż utrzymywania, do naprawy dróg w powszechności używany byćz niema.

Po wsiach może byćz takowy dozwolony, z tém wszystkiém powinien byćz każdą razą sklepiło kładziony i przynajmniéy półtora pręta reńskiego szeroki.

- k) Mosty małe na drogach publicznych przez pole lub rowy spulkowe idące, powinny byćz w dostateczną a przynajmniéy $3\frac{1}{2}$ stopy wysoką poręcz opatrzone, i najmniéy stóp 16 szerokie; mosty zaś te, które więcéy iak 20 stóp mają długości, muszą byćz 24 stóp szerokości założone i utrzymywane.

Wolą praeo jest naszą, aby Radcy ziemianscy szczególniéy o to się starali, iżby miieskańców do nsprawy dróg obowiązanych, podług wymienionych tu przepisów, snagliłi, protokołów zaś obiazdu wraz z doniesieniami co się w téy mierze od ostatniego obiazdu stało, każdego roku dnia 1. Maja i 1. Listopada bez przypomnienia, oczekiwać będąsiemy.

Bydgoszcz, dnia 30. Października 1816.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Drugi.

Die Aufnahme der Bevölkerungs-Liste betreffend.

Durch die Amtsblatts-Versfügung vom 25ten Oktober d. J. ist die Zusammenstellung der Bevölkerungs-Listen den Herren Geistlichen übertragen worden, in der Voraussetzung, daß diejenigen unter ihnen, welche nicht zugleich Civilstandsbeamte sind, die vorgekommenen Geburten, Heiraths- und Sterbefälle in Kirchenbüchern fortbauend, und wenigstens während des letzten Jahres, regelmäßig eingetragen haben werden, diejenigen aber, welchen die Civilstands-Akten bisher übertragen waren, wenn sie nicht neben den Civilstands-Registern auch besondere Kirchenbücher vollständig geführt haben sollten, erstere bei Aufertigung der Populationsliste benutzen werden; wozu wir sie hierdurch noch ausdrücklich anweisen.

Da indeß dennoch obige Voraussetzung vielleicht nicht ganz allgemein statt finden, und es hin und wieder auch da, wo das Geschäft der Civilstands-Beamten nicht den Herren Geistlichen übertragen ist, nothwendig seyn möchte, zur Vervollständigung der Bevölkerungs-Liste auf die Civilstands-Register zurückzugehen; so werden die Königl. Landräthl. Aemter beauftragt, sich in dergleichen Fällen wegen Zusammenstellung der Bevölkerungs-Liste an die Herren Civilstands-Beamten zu wenden, letztere aber angefordert, den diesfälligen Requisitionen unweigerlich und prompt zu genügen.

Dromberg, den 29ten November 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Finanz = Angelegenheiten.

Betrifft die Besteuerung der einländischen Bergwerks- und Hüttenprodukte am Verkaufs-Orte.

Nach der im 16ten Stück der Gesessammlung enthaltenen Königl. Allerhöchsten Kabinets-Versfügung vom 18ten Juny e. ist der Handel mit einländischen Alaun in den Preussischen Staaten diesseits der Weiser völlig frei gegeben.

Es ist zu dem Ende bestimmt worden, daß aller diesseits der Weiser verfertigte Alaun, wel-

Względem list ludności.

Urządzeniem z dnia 25. Października r. b. w Dzienniku urzędowym umieszczonem, sporządzenie list ludności Duchownym polecenie kosztowało w tém przekonaniu, że ci z pomiędzy nich, którzy nie są oraz Urzędnikami stanu cywilnego, ilość zaszytych urodzeń, zaślubień i śmierci w księgi kościelne ciągle a przynajmniej w czasie ostatniego roku regularnie wciągali, ci zaś, którym akta stanu cywilnego dotychczas powierzone były, jeżeliliby obok regestrów stanu cywilnego szczególnych ksiąg kościelnych dokładnie nieprowadzili, pierwszych przy sporządzeniu listy ludności i użył, co im niniejszem wyraźnie zalecamy.

Gdy zaś powyższe mniemanie nie wszędzie podobno ma miejsce, i tu i owdzie a nawet tam, gdzie czynność urzędnika stanu cywilnego Duchownym powierzona nie została, do udokładnienia listy ludności regestrów stanu cywilnego potrzebaby było, zalecamy przeto Król. Radzcom Ziemianskim, aby się w tym podobnych przypadkach względem ułożenia listy ludności do urzędników stanu cywilnego udali, im zaś zalecamy, aby rekwizycyom w tęp mierze bezwzględnie i punktualnie zadosyć czynili.

Bydgoszcz, dnia 29. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Pierwszy.

Względem opłaty od kraiovych produktów górnicznych i hut w mieyscu sprzedaży.

Naywyższem Królewskim urządzeniem gabinetowem z dnia 18. Czerwca r. b. w zbiorze prawa No. 16. umieszczonem, uwolniony został handel wolnym kraiovym w Państwach Pruskich z tęp strony Wezery od opłaty.

Tym więc końcem postanowiono, że woln na tęp tu stronie Wezery robiony, który

Wer in Städten des Einlandes eingeht, und dessen Besteuerung nicht durch Passirscheine nachgewiesen wird, mit einer Konsumtions-Abgabe von Acht gute Groschen vom Centner belegt, wohin gegen vom dem, von den Hütten unmittelbar ins platte Land zur Konsumtion gehenden Allann, Ein Thaler Sechszehn gute Groschen Konsumtions-Abgabe und Acht gute Groschen Ersatz-Zoll, mithin überhaupt Zwei Thaler vom Centner erhoben werden soll. Nach dem Reglement vom 20sten November 1788 müssen aber der Allann, so wie alle andere Bergwerks- und Hütten-Produkte in die Königl. Niederlagen frei eingehehen, und die Besteuerung erst beim Verkauf, so wie beziehungsweise am Bestimmungsorte eintreten.

Bromberg, den 20ten November 1816.

Königl. Preuss. Regierung.

Zweite Abtheilung.

Die von den Königl. Domainen- und Forstämtern von den periodischen Zeitpachten pro 1817 einzureichenden Nachweisungen betreffend.

Mit Bezug auf die durch das Amtsblatt No. 24. unterm 18ten Mai d. J. No. 868. erlassene Auforderung, betreffend die im Jahre 1816 ablaufend gewesenen Zeitpachten, werden sämtliche Königl. Domainen- und Forstämter hiedurch angewiesen, eine Nachweisung der im Jahre 1817 ablaufenden kleinen Zeitpachten, sie mögen bestehn worin sie wollen, bis zum 25ten Dezember d. J. einzureichen.

Die Königl. Domainen- und Forstämter haben sich dann gleich bei jedem solchen Pertinenz darüber gutachtlich auszulassen, ob der Termin zum Anfange der neuen Zeitpacht auf den 1sten Juni oder 1sten Januar a. f. zu bestimmen, und welche Vorschläge zu einer solchen Regulirung der Verhältnisse zwischen dem an- und abgehenden Nächter, daß jeder Etats-Ausfall vermieden wird, abzugeben sind, sofern etne jetzt mit dem 1sten Juni schließende Zeitpacht künftig mit dem 1sten Januar beginnen und schließen soll.

Bromberg, den 12ten November 1816.

Königlich Preussische Regierung.

Zweite Abtheilung.

do krajowych miast wchodził, i opłata od niego kwitami zaświadczającemi udowodniona jest, opłacie podatku konsumcyjnego d. brych groszy osm od cetnara podpada, przeciwaie zaś od ałonu z hut bezpośrednio na konsumcyjny talar ieden dobrych groszy szesnaście i cto zastępnie dobrych groszy osm, w ogóle zatem talarow dwa od cetnara pobieraniem bydz ma. Podług regulaminu zaś z dnia 20. Listopada 1788 tak ałon iakoteż inne produkta górnicze i hut do składow Królewskich wolne od opłaty wchodzić powinny, i opłata dopiero przy sprzedaży iakoby w miejscu przeznaczenia, nastąpić ma.

Bydgoszcz, dnia 10. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.

Wydział Drugi.

Względem wykazu dzierżaw peryodycznych za rok 1817 przez Królewskie Urzędy ekonomiczne i leśne podać się mającego.

Przy odwołaniu się na wezwanie z dnia 13. Maja 1816 No. 868 w dzienniku urzędowym No. 24. umieszczone, dzierżaw w roku 1816 kończących się, tyczące się, zalecamy wszystkim Królewskim Urzędom ekonomicznym i leśnym, aby nam wykaz pomniejszych dzierżaw w roku 1817 kończących się, iakiegokolwiek bądź rodzaju te są, do dnia 25. Grudnia r. b. podały.

Nadto powinny Królewskie Urzędy ekonomiczne i leśne zaraz przy każdéy z tych pertynencyi, zdać w téy mierze opinią, czyli termin poczęcia się nowéy dzierżawy na 1. Czerwca lub 1. Stycznia roku przyszłego oznaczony bydz ma, i iakie projekta do tym podobnego uregulowania stosunków między przychodzącemi i odchodzącemi dzierżawcami, w celu uniknienia iakowego wypadku etatowego, skoro dzierżawa z dniem 19. Czerwca kończąca się, na przyszłość z dniem 1. Stycznia rozpocząć i kończyć się ma, podane bydz ma.

Bydgoszcz, dnia 12. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.

Wydział Drugi.

Die Bestrafung der Zoll-Defraudationen betreffend.

Es ist durch die Verfügung des Herrn Finanz-Ministers Erzelien vom 22ten Oktober d. J. gefest, daß die Bestimmungen des §. 9. der Verordnungen in der Gesefsammlung de 1816 sub No. 363, wodurch der Unterschied in Bestrafung der Zoll-Defraudation aufgehoben ist und die Zoll-Strafen im allgemeinen angeordnet worden, auch auf das Großherzogthum Posen Anwendung finden, indem deren Publikation durch das Amtsblatt No. 37. Seite 427. Jahrgang 1816 statt gefunden und die damalige Zoll-Verfassung erst durch die Verfügung vom 25ten Juni v. J. eingeführt worden ist, hauptsächlich aber die Strafe der achtfachen Gefälle gelinder ist, als die in der Verordnung vom 25ten Oktober 1809 angeordnete Konfiskation und nach §. 45 der Verordnung vom 26ten Dezember 1808 wegen verbesserter Einrichtung der Provinzial-Behörden die Gerichte auf die durch die polizeiliche Verfügungen herunter gesetzten Strafen zu erkennen verpflichtet sind.

Den betreffenden Behörden und dem Publikum wird daher diese Bestimmung bekannt gemacht, mit dem Bemerken: daß hiernach die bis dahin hieher bestandene Straf-Anordnung in den §. 9. 27. und 28. der obgedachten Verordnung am 1sten Oktober 1809 aufgehoben sind.

Bromberg, den 12ten Oktober 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Zweite Abteilung.

Betrifft das Kalender-Wesen.

Nachdem durch die Königl. Kabinetts-Ordre vom 30ten August d. J. die Stempelfäge bestimmt worden sind, denen die im Privat-Verlage erscheinenden Kalender unterworfen seyn sollen, so ist es höhern Orts für nöthig erachtet worden, auch die Verleger solcher Privat-Kalender über die Grenzen ihrer Besugnisse und über ihre Verpflichtungen gegen den Staat genau zu belehren, damit hierüber kein Zweifel obwalten könne.

Das hohe Ministerium der Finanzen hat demnach mittelst Verfügung vom 25ten Oktober d. J. folgendes bestimmt:

1. Wer bisher schon unter Genehmigung der ihm vorgesetzten Obrigkeit Kalender verlegt

Względem kar za defraudacye celne.

JW. Minister Finansów urzędzeniem z dnia 22 Października r. b. zadczydował, że postanowienia § 9. urzędzeń w zbiorze prawa z roku 1816 pod Nrm. 363, ktorými różnica w karaniu defraudacyów celnych zniesiona, i kary celne w ogólności urzędzone zostały, i do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego stosują się, gdyż obwieszczenie oacych przez dziennik urzędowy No. 37. na stronnicy 427 roku 1816 nastąpiło, i owezasowe urzędzenie celne dopiero ustawą z dnia 25. Czerwca r. z. wprowadzone zostało, szczególnież zaś kara osmiornakiego podatku mnieyszą jest, iak konfiskacya w urzędzeniu z dnia 1. Października 1809 ustanowiona, i podług §. 45. urzędzenia z dnia 26. Grudnia 1808 względem poprawionego ustanowienia Władz prowincjonalnych, Sądy, karę urzędzeniami Policyniami zmnieyszoną, za ważną utrnać obowiązane są.

Postanowienie to podaćemy do wiadomości właściwym władzom i publiczności z tém namienieniem: że podług tego, rozporządzenia karalne do czasu owego tutaj za zasadę służące, §§. 27. i 28. powyżey rzezożno urzędzenia z dnia 1. Października 1809 zniesione zostały.

Bydgoszcz, dnia 12. Października 1816.

Krol. Pruska Regenoya.
Wydział Drugi.

Względem kalendarzy.

Gdy Królewskim rozkazem gabinetowym z dnia 30. Sierpnia r. b. optata siepla, którzy kalendarze prywatnie sprzedawane podpadać mają, ustanowioną została, Władza przeto wyższa w celu zapobieżenia wszelkim na przyszłość wątpliwościom, za rzecz potrzebną uznała, kupcsacych takowemi kalendarzami o stosunkach ich prawa i obowiazkach względem Rządu dokładnie objaśnić.

Stosownie przeto do tego wysokie Ministerium Finansów urzędzeniem z dnia 25go Października r. b. postanowilo iak następnie:

1. Kto dotychczas za zezwoleniem przełożoney Zwierzchnosci kalendarze sprzedawał,

hat, bedarf hiezu keiner erneuerten Konzession, wiewol er jetzt erst ein solches Geschäft beginnen will, muß bei der Königl. Kalender-Deputation in Berlin die Genehmigung dazu nachsuchen, welche ihm nicht verweigert werden soll, sofern er neben einem unbescholtenen Nuse auch die Vermuthung für sich hat, einem solchen Unternehmen gewachsen zu seyn.

2. Die zu ertheilende Genehmigung kann daher nur persönlich seyn.

3. Sie enthält auf keinen Fall irgend ein Monopol oder ausschließliches Recht, weder in Beziehung auf eine besondere Gattung von Kalendern, noch auf einen bestimmten District, sondern jeder konzessionirte Verleger ist befugt, seine Kalender in dem ganzen Umfange der Monarchie abzusetzen. Auch die Königl. Kalender-Deputation wird ihrerseits ihre Kalender wie bisher verlegen, und damit so lange fortfahren, bis man die Ueberzeugung erlangt haben wird, daß das Land durch die Privat-Verleger hinreichend versorgt werden könne, und daß ihre Kalender allen Forderungen Genüge leisten, die man in Beziehung auf Kultur und Sitten zu machen berechtigt ist.

4. Die Manuskripte zu den herauszugebenden Kalendern sind leserlich geschrieben, der Königl. Kalender-Deputation in Berlin vor dem Druck zur Censur einzureichen, und zwar jedesmal spätestens bis zum 1sten Jult des vorhergehenden Jahres.

Später eingehende Manuskripte werden nicht angenommen, oder bleiben bis zum folgenden Jahre liegen.

Ohne das Imprimatur der Königl. Kalender-Deputation darf kein Kalender bei Vermeidung der gesetzlichen Strafe gedruckt noch verlegt werden. Uebrigens wird bei der Censur hauptsächlich alles dasjenige zurückgewiesen werden, was zum Aberglauben und zu Irthümern verleiten, oder das Gefühl für Religion, gute Sitten und Vaterland bei den ungebildeteren Volksklassen schwächen könnte.

5. In Ansehung folgender Gegenstände, als:

- a) die Monats-Tafeln nebst den astronomischen Notizen,
- b) die Genealogie der regierenden Häuser und anderer fürstlichen Personen,
- c) die Nachweisung der ankommenden und abgehenden Posten, Post-Kourse und Ortsentfernungen, und
- d) das Verzeichniß der Jahrmärkte, kann es den

nepotrzebnie ponowienia na to koncessyi, kto zaś dopiero teraz tém trudnić się zamyśla, powinieneń zezwolenia u Królewskiej Deputacyi kalendarzy w Berlinie poszukiwać, które mu, skoro obok nieskazytelnego imienia, to ma za sobą mniemanie, że do podobnego przedsięwzięcia zdatność posiada, odmówione niebędzie.

2. Zezwolenie to co do osoby tylko udzielone być może.

3. To niezawiera w sobie żadnego monopolium lub wyłącznego prawa tak w stosunku co do szczególnego gatunku kalendarzy, iako też co do pewnego okręgu, owszem każdy koncessyonowany, kalendarze swoje w całej Monarchii sprzedawać ma prawo. Królewska nawet Deputacya kalendarzy sprzedawać one będzie tak iak dotąd, i z tém tak długo postępować, dopóki się nieprzekona, że kraj przez kupców prywatnych w dostateczną ilość opatrzony być może, i że ich kalendarze wszelkim potrzebom co do kultury i obyczajów, odpowiadać będą.

4. Rękopisma kalendarzy wyisć mających, powinny być czytelnie przepisane, Królewskiej Deputacyi kalendarzy w Berlinie przed drukiem i nayoźnziej do dnia 1go Lipca roku następnego do cenzury podane.

Później nadchodzące rękopisma przyjęte niebędą, lub też aż do przyszłego roku pozostawione być muszą.

Bez zezwolenia Królewskiej Deputacyi kalendarzy niepowinieneń być żaden kalendarz pod zagroźeniem kary prawny drukowany ani sprzedawany. Nakoniec wszystko to przy cenzurze odrzucone będzie, coby do zabobonów lub błędów pobudzało, lub też coby uczucie względem religii, dobrych obyczajów, oyczynny, w klassie nieoświeconego ludu osłabiało.

5. Co do następnych przedmiotów, iako to:

- a) tabell miesięcznych wraz z wiadomościami astronomicznymi;
- b) genealogii rządzących domów i innych książęcych osób;
- c) wykazu przychodzących i odchodzących poczt, biegu poczty i odległości miejsc, tudzież
- d) wykazu iarmarków, pozostawione prywa-

Privatverlegern nicht überlassen bleiben, selbige nach Willkür selbst zu redigiren, indem diese Nachrichten, wegen ihres Einflusses in das bürgerliche und Geschäft-Leben, so wie ad b. wegen der äussern Staatsverhältnisse, vollkommen authentisch seyn, und den Stempel amtlicher Beurlaubung an sich tragen müssen. Die Kalenderverleger dürfen daher diese vler genannten Gegenstände nicht anders abdrucken lassen, als auf den Grund vidimirter Abschriften der bei der Königl. Kalender-Deputation niedergelegten offiziellen Nachweisungen, welche sie sich von letzterer im portofreien Briefen zu erbitten und dafür ein billiges Honorar pränumerando zu entrichten haben, welches das hohe Finanz-Ministerium folgendermaßen fest-gestellt hat:

- ad a. für die Monatstafeln nebst den astronomischen Nachrichten auf den Horizont einer der großen Städte der Monarchie berechnet.
zu einem Quart-Kalender 8 Rthlr.
zu einem $\frac{1}{2}$ oder $\frac{1}{4}$ Kalender 5 —
zu einem Wand-Kalender 2 —
- ad b. für die Genealogie der regierenden und andern Fürsten 5 —
- ad c. für die Nachweisung der Post-Kurse und Orts-Entfernung, wenn sie für die ganze Monarchie gilt
für ein einzelnes Regierungs-Departement 3 —
- ad d. für das Verzeichniß der Jahrmärkte im ganzen Lande 4 —
Bromberg, den 16ten November 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Zweite Abtheilung.

J u s t i z = A n g e l e g e n h e i t e n .

Wegen Behandlung streitiger Krieges-Schulden aus den Krieges-Jahren 1807 und 1813.

Durch das Amtsblatt No. 3. des gegenwärtigen Jahrganges, ist die wegen Behandlung der Provinzial- und Kommunal-Krieges-Schulden aus den

ntym kupeom bydź niemoże, aby takowe podług upodobania swego w kalendarzach zamieszkałi, gdyż wiadomości te dla wpływu w pozycie obywatelskie i interessa prywatne, tudzież iak ad b) dla wewnątrznych stosunków kraiu autentycznemi bydź, i zaświadczenie sęplowe urzędowe za sobą mieć muszą. Kupczacy przeto kalendarzami, niepowinni wyżey wymienionych tych czterech przedmiotów inaczey drukować kazać, iak tylko w fundamencie poświadczonéy kopii urzędowych wykazów u Królewskiéy Deputseyi kalendarzy złożonych, które sobie od niéy francie wyiednać, i za to przy-swoite honorarium przez wysokie Ministerium Finansow w następny sposób ustanowione, praenumerando zapłacić powinni.

- ad a) za tabelle miesięczne wraz z wiadomościami ustanowionemi rachuiąc na choryzunt iednego z wielkich miast Monarchii
do kalendarza in quarto . tal. 8.
do kalendarza $\frac{1}{2}$ i $\frac{1}{4}$ . . . . . — 5.
do kalendarza ściannego . . . . . — 2.
- ad b) za genealogią xiążąt rządzących i innych . . . . . — 5.
- ad c) za wykaz biegu poczty i odległość miejsca rachuiąc na całą Monarchią . . . . . — 5.
na szczególny Departament Regencyiny . . . . . — 3.
- ad d) za specyfikacyę iarmarków w całym kraiu . . . . . — 4.
Bydgoszcz, dnia 16. Listopada 1816.
Królewsko-Pruska Regencya.
Wydsiał Drugi.

Względem postępowania z długami w latach wojennych 1807. 1813. wynikłemi.

Przez Dziennik urzędowy Nro. 3. roku bieżącego podana została do publiczney wiadomości naywyższa ukawa z dnia 3. Stycznia

Krieges, Jahren 1805 und 1812² unterm 2ten Januar d. J. ergangene Allerhöchste Verordnung, zur öffentlichen Kenntniß gebracht worden.

Nach Inhalt derselben soll wegen freitiger Ansprüche für getragene Krieges-Lasten an eine Provinz, einen Kreis oder eine Kommune, kein förmlicher Rechtsgang zulässig seyn, vielmehr die Entscheidung lediglich vom Ministerio des Innern ausgehen.

Ich fordere sämmtliche Gerichte und Advokaten hiemit auf, bei vorkommenden Streitigkeiten über ähnliche Ansprüche sich genau nach der bezogenen Allerhöchsten Verordnung zu achten.

Posen, den 21ten November 1816.

**Königl. Ober-Appellations-Gerichts-
Vice-Präsident, als Kommissarius zur
Organisation der Justiz im Großherzog-
thum Posen.**

v. Schönemark.

An sämmtliche Gerichte und Advokaten.

r. b. względem postępowania z długami prowincjonalnemi i gminnemi w latach wojennych 1805. i 1812². wynikłemi.

Według osnovy téjże, formalne postępowanie processowe względem pretensyi na poniesione ciężary wojenne do powiaty, powiatu lub gminy rościć się mogące, niema mieysca, lecz decyzya w téj mierze iedynie przez Ministeryum spraw wewnetranych ma być wydana.

Wzywam więc wszystkie Sady iako też Patronów, aby się przy zachodzących względem pretensyi podobnych sporach, ściśle do urzędzenia tego stosowali.

Poznań, dnia 21. Listopada 1816.

**Królewski Vice-Prezes Naywyższego
Sądu Appellacyinego, iako Kommissarz do organizowania Sądownictwa
w W. Xięstwie Poznańskiem.**

Schönermark.

Do Wszystkich Sądów i Patronów.

Personal-Chronik.

Der Kandidat der Pharmacie, Herr Ferdinand Heinrich als Apotheker zu Wągrowiec.

Kandydat Pharmacie JP. Ferdinand Heinrich aptekarszem w Wągrowcu ustanowiony został.

Der bisherige interimistische Physikus des Czar-nikauer Kreises, Herr Doktor Feska als wirklicher Physikus.

Tęczasowy Fizyk Powiatu Czarnekowskiego JP. Doktor Feska na istotnego Fizyka zatwierdzony został.

Berichtigung einiger in den Nummern 47 und 48 des diesjährigen Amtsblattes eingeschlichener Fehler.

Pag. 532. Zeile 20. von oben lies statt: Pelzmütze solcher Personen, die mit denen am Wechselzopfe oder bbsartigem Grunde ic. — Pelzmützen solcher Personen, die am Wechselzopfe oder bbsartigem Grunde litten ic.

Ebendasselbst Zeile 22. muß hinter Hundswuth ein (Verbindungszeichen) stehen.

Ebendasselbst Zeile 10. von unten statt: sub No. 3. der vorstehenden Verordnung — lies: des allgemeinen Landrechts Theil II Tit. 20. §. 778

Pag. 545. Zeile 21. von oben statt: Ozalka, lies: Czalka.

Pag. 547. Zeile 4. von oben statt: erzeugt, lies: erzeuget.

Ebendasselbst Zeile 15. von oben statt: Thieren, lies: Thiere.

Pag. 548. Zeile 30. von oben statt: von dem Schlächter, lies: vor dem Schlachten.

Pag. 551. Zeile 18. von oben statt: misfarbig, lies: misfarbig.

Pag. 551. Zeile 31. von oben statt: aus, lies: an.

(Hierzu der Oeffentliche Anzeiger Nro. 49.)

Öffentlicher Anzeiger.

Beilage des Amts-Blatts No. 49. der Königl. Bromb. Regierung.

No. 49.

Bromberg, den 6. Dezember 1816.

Sicherheits-Polizei.

Alle Civil- und Militär-Behörden werden hierdurch aufgefordert und ersucht, auf den Baugesangenen Christian Vetter, Tagelöhner aus dem Dorfe Schlenzer bei Jüterbock, welcher des Diebstahls angeschuldigt, und am 4ten d. M. aus Stettin entwichen ist, aufmerksam zu seyn, ihn dingfest zu machen, und gegen Ersatz der Kosten an die Königl. Kommandantur in Stettin abliefern zu lassen.

Bromberg, den 26ten November 1816.
Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Signalment.

Alter 58 Jahr, ist 5 Fuß groß, hat blondes Haar, runde Stirn, schwarze Augenbraunen, graue Augen, stumpfe Nase, aufgeworfenen Mund, blonden Bart, breites Kinn, ist blasser Gesichtsfarbe, kleiner und voller Statur.

Bekleidung.

Eine blaue Jacke, weiße leinene Hosen.

Alle Civil- und Militär-Behörden werden hierdurch aufgefordert und ersucht, auf den Schwornsteinfeger-Gesellen Johann Gabrich, Schneider-Gesellen Johann Wosch und Seiler-Gesellen Friedrich Marks, welche des Mordes und Diebstahls angeschuldigt sind, aufmerksam zu seyn, sie dingfest zu machen, und gegen Ersatz der Kosten gefesselt an das Königl. Stadtgerichte zu Lüben in Schlessien abliefern zu lassen.

Bromberg, den 22ten November 1816.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Wzywa i uprasza się wszystkie Władze tak Cywilne jako też i Woyskowe aby na więźnia Christyana Vetter, wyrobnika z wsi Schlenzer przy Jüterbock, który o kradzież obwiniony został, i dnia 4. b. m. z Szczecina abiegł, baczną dawały oko, w razie wysledzenia przytrzymały, i za zwrotem kosztów do Król. Kommandantury w Szczecinie pod mocną strażą odesłały.

Bydgoszcz, dnia 26. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.

Widział Pierwszy.

R y s o p i s.

Wiek 58 lat, wzrost 5 stop, włosy blond, czoło okrągłe, brwi czarne, oczy szare, nos wklęsły, usta wywinięte, podbrodek szeroki, broda blond, kolor twarzy blady, sytuacya mała i zupełna.

U b i ó r.

Kurtkę sukianą niebieską, spodnie białe płócienne.

Wzywa i uprasza się wszystkie Władze tak cywilne jako też i woyskowe, aby na kominiarczyka Jana Gabrich, krawczyka Jana Mositz i powroźniczka Friedr. Marks, którzy o zabójstwo i kradzież obwinieni zostali, baczną dawały oko, w razie wysledzenia przytrzymały i za zwrotem kosztów okutych w łańcuchki do Król. Sądu w Lüben w Salasku pod mocną strażą odesłały

Bydgoszcz, dnia 22. Listopada 1816.

Król. Pruska Regencya.

Wydział Pierwszy.

S i g n a l e m e n t.

Der 10. Gabrysch soll ein großer starker Mensch seyn.

B e k l e i d u n g.

Kurze grautuchene Jacke, schlechte grautuchene Hosen. Effekten die derselbe bei sich hat: einen Paß aus Kreuzburg.

Der 10. Wositz hat einen Paß von Bartenberg und der 10. Marks einen Paß aus Frankenstein.

R y s o p i s.

Gabrysch ma bydz wysoki i mocny czlowiek

U b i d e r.

Kurtkę krótką sukieną szarą, spodnie zle sukienne szare, miał paszport z Kreuzburga. Mocsitz ma passport z Wartemberga. Marks zaś passport z Frankenstein.

Nachbenannter ehemaliger Tuchmacher-Gesell Johann Benjamin Schwarz aus Danzig gebürtig, ist auf dem Transport nach Danzig der Wache entsprungen. Die Gensd'armerie wird hiermit angewiesen, auf ihn strenge zu vigiliren, im Verretungs-Falle sicher nach Labes transportiren, und an den dortigen Magistrat abliefern zu lassen. Der Kreis-Brigadier, in dessen Bezirke derselbe verhaftet ist, hat mir sofort davon Anzeige zu machen.
Berlin, den 14ten November 1816.

Königlicher Preussischer Chef der Gensd'armerie.

v. Brauchitsch.

S i g n a l e m e n t.

Er ist 5 Fuß 2 Zoll groß, hat braunes Haar, bedeckte Stirn, braune Augenbraunen, braune Augen, längliche Nase, kleinen Mund, proportionirtes Kinn, längliches Gesicht.

Am 20sten d. M. Nachmittags ist einem hiesigen Nachtwächter und Gefangenwärter bei der Straßen-Arbeit auf der Posener Vorstadt hieselbst, der Arrestant Jakob Filipiak alias Jonkala genannt, welcher bereits nach den gegen ihn ergangenen Erkenntnissen, zu einer dreijährigen Zuchthausstrafe, in einer Besserungs-Anstalt rechtskräftig verurtheilt worden, unter seiner Aufsicht entsprungen.

Es werden daher sämtliche Militär- und Civil-Beobdten hiermit aufgefordert und ersucht, auf den obgedachten entsprungenen sehr gefährlichen Verbrecher sorgfältig zu vigiliren, im Verretungsfalle ihn sofort zu verhaften, und unter einer sicheren Eskorte in das hiesige Kriminal-Gefängniß abliefern zu lassen.

S i g n a l e m e n t.

Er ist kleiner Statur, 34 Jahr alt, spricht bloß polnisch, und stammert dabei, hat ein längliches glattes Gesicht, gewöhnliche Nase, schwarze hängende Haare, und am Wechsel kräuslich.

B e k l e i d u n g.

Einen alten grautuchenen Mantel, ein paar bergleichen Hosen, eine dunkelblau tuchene Weste,

Wdniu 20. b. m. po południu aresztant Jakób Filipiak, inaczej Jakąta zwany, który już wyrokiem prawomocnym, na trzy lata i detensją, do domu poprawy osadzonym został, ubiegł przy umiastaniu ulicy na Poznańskim przedmieściu w Bydgoszczy z pod straży tuteyszaemu stróżowi nocnemu dozorczy więźni. Wzywają się przeto wszelkie Władze, tak woyskowe iako i cywilne, aby na wspomnionego ubiegłego, a dla publiczności niebezpiecznego aresztanta Jakuba Filipiaka alias Jakąte baczne dawać oko, a w przypadku schwytsnia go, tu do więzienia kryminalnego pod mocną eskortą odesłać kasaty.

Opis iego iest następujący:

Wzrostu małego, 34 lat stary, mowi tylko po polsku i zaiąka się, twarzy nieco długiej i gładkiej nosa zwyczajnego, włosy długie czarne i kędziorowaty kołton.

U b i d e r.

Stary szary sukieny płaszcz, podobnie spodnie, kamizelkę sukieną granatową, z gu-

mit innernen Knöpfen, eine grautuchene Mütze, und Stiefeln.

Bromberg, den 27sten November 1816.

Königl. Preuß. Polizei-Besserungs-Gericht Bromberger Bezirks.

v. Konarski.

zikami [cenowemi, czapkę * sukna starego i bdy.

Bydgoszcz, dnia 27. Listopada 1816.

Kröl. Pruski Wielko-Xiążęcy Sąd Policyi Poprawczéy Obwodu Bydgoskiego.

Konarski.

A u f f o r d e r u n g.

In Verfolg der frühern Bekanntmachungen werden diejenigen Inhaber von Pfandbriefen hiesigen Departements, welche ihre Zinskoupons bis jetzt noch nicht in Empfang genommen haben, aufgefordert, sich in dem zu deren Veranschlagung anderweit angefesten Termin vom 1ten bis incl. 22sten Dezember d. J. unter Vorzeigung oder resp. postfreier Einsendung der Original-Pfandbriefe zu melden.

Zur Vermeidung unnöthiger Korrespondenz wird ausdrücklich in Erinnerung gebracht, daß von der vorgeschriebenen Vorzeigung oder Einsendung der Original-Pfandbriefe, nur öffentliche Behörden ausgenommen sind, und Privat-Personen nur insofern sich durch ein Attest einer öffentlichen Behörde zum Empfang der Koupons legitimiren können, wenn die Pfandbriefe bei dieser Behörde deponirt worden sind. Sonstige Gesuche von Privat-Personen um Veranschlagung von Koupons, ohne Beobachtung obgedachter Maasregel, müssen daher ganz unberücksichtigt bleiben. Uebrigens werden diejenigen Pfandbriefs-Inhaber, welche den vorbestimmten Termin versäumen, es sich selbst beizumessen haben, wenn ihnen die nachher eingehenden Pfandbriefe remittirt werden und sie mit Empfangnahme der Koupons bis zur nächsten Johannis-Versur warten müssen.

Bromberg, den 15ten November 1816.

Königl. Preuß. Verwaltungs-Kommission des Bromberger Landschafts-Departements.

Nach höherem Auftrage werden in dem hiesigen großen Magazin mehrere alte Vorräthe, welche noch aus der Zeit der frühern Regierung herrühren, und zwar

cirka 59 Wispel 23 Scheffel 8 Meßen Gerste,

— 82 — 6 — Hafer,

eine Quantität Gersten- und Hafer-Kaff,

1411 Centner 15 Pfund Heu,

99 Schock Stroh,

eine Menge alter Utensilien,

öffentlich an den Meistbietenden verkauft werden.

Der Termin hierzu steht auf den 20sten Dezember 1816, des Morgens um 9 Uhr, zur Stelle in dem großen Magazin an, wo sich Kauflustige zahlreich einzufinden wollen, und den Zuschlag nach erfolgter höhern Genehmigung zu erwarten haben.

Bromberg, den 26sten November 1816.

Königl. Preuß. Proviantamt.

Wir sind willens, unsern auf der Thorner Vorstadt belegenen Garten nebst Speicher und Hofraum theilweise zu Baustellen im Wege einer öffentlichen Licitation zu verkaufen; außer einem bequemen auf jeder Stelle zu erbauenden Wohnhause und Aptrung eines Hofraums bleibt noch ein Gemüsegarten dazu, und wird das ganze wenigstens 6 Baustellen betragen, wobei übrigens einem jedem Kaufliebhaber die Breite seiner Baustelle lediglich überlassen bleibt. Die Zahlung des Kaufpreiums geschieht nach

gescheneher Ausfertigung des Kaufkontrakts an einen der Erben, in Preussisch Courant, und steht der diesfallige Licitationstermin vor dem hiesigen Notario, Herrn v. Gosicki, auf den 20sten December d. J. Nachmittags 3 Uhr, in dessen Wohnung in der Brückenstraße an, wozu Kauflustige hiermit eingeladen werden.

Bromberg, den 9ten November 1816.

Die Brauelgen Hermannschen Erben.

Die in der Festung Graudenz befindliche, in einem sehr zudeckmäßigen Lokale eingerichtete, mit vollständigem Braugeräthe, auch einer ganz vorzüglichen Darre versehene Königl. Brauerei wird mit Ende des Monats Februar 1817. pachtlos, und soll zufolge hoher Verfügung Eines Königl. Hochlöbl. Wierzen Departements im Hohen Kriege's Ministerio vom 4ten hujus aufs neue und unter sehr vorthelhaften Bedingungen, welche nebst der Beschreibung des Lokals, vom 22sten d. M. ab, täglich bei uns eingesehen werden können, verpachtet werden.

Der Pachtungs-Termin wird hiedurch auf den 20ten Dezember d. J.

in der Expeditions-Stube des unterzeichneten Amtes angesetzt, wohin sämmtliche Pachtlustige dienst- ergebenst eingeladen werden.

Festung Graudenz den 14ten November 1816.

Königl. Westpreuss. Proviant- u. Amt.

Das hiesige evangelische Schulhaus, Ballstraße No. 279 u. 280, in welchem sich jetzt die Königl. Hauptwache befindet, und welches 5 Zimmer 2 Küchen und einen Keller enthält, soll mit dem dazu gehörigen Stall und Garten nach der Bestimmung der Königl. Hochlöbl. Regierung im Wege einer öffentlichen Licitation verkauft und das Kaufgeld zur baulichen Einrichtung des ehemaligen hiesigen Karmeliter-Klosters zu einem Elementar-Schulhause verwendet werden.

Wir haben den Licitations-Termin auf den 20sten December o. Vormittags um 10 Uhr vor dem Herrn Regierungs-Rath Strödel, Herrn Tribunals-Advokaten Piglosiewicz und Herrn Stadtkämmerer Masse als Abgeordneten der unterzeichneten Schul-Deputation angesetzt und laden des Vests, und Zahlungsfähige Kauflustige ein, sich zu diesem Termin im Bureau des hiesigen Magistrats zahlreich einzufinden.

Nachrichtlich bemerken wir, daß das Grundstück von hiesigen Bauverständigen unter Direktion des Herrn Bau-Inspektor Klentz 2000 Rthlr. taxirt worden ist.

Bromberg, den 29sten November 1816.

Die Schul-Deputation der Stadt Bromberg.

Dom szkoły ewangelickiej tu w ulicy Wałowey pod Nrm. 279 i 280 sytuowany, w którym się teraz Król. Odwach znajduje i który 5 pokoiów 2 kuchnie i jedną piwnicę w sobie zawiera, nią wraz z należącą do niego stajnią i ogrodem stosownie do ustanowienia Król. Przes. Regencyi drogą licytacyi publicznej być przedany; summa kupna zaś do wybudowania byłego tuteyszego klasztoru karmelickiego na dom szkoły elementarnej obrócona.

Termin licytacyi wyznaczylismy na dzien 30. Grudnia r. b. o godzinie 10. przed południem przed W. Strödel Konsyliarzem Regencyinym, W. Piglosiewiczem adwokatem Trybunalskim iako Delegowanym podpisaney Deputacyi szkolney i wzywamy ochotnikow do odbywania i zaplacenja zdolnych, aby w rzeconym terminie w tuteyszym Biurze Magistrackim licznie się zgromadzili.

Dla wiadomości nadmieniamy, że posessya ta przez tuteyszych biegłych pod Dyrekcyą JP. Kiesznia Budowniczego na 2,000 tal. otaxowana jest.

Bydgoszcz, dnia 29. Listopada 1816.

Deputacya Szkolna Miasta Bydgoszczy.

Be k a n n t m a c h u n g.

Es sollen die den verstorbenen Sanftlebenschen Eheleuten, jetzt deren hinterbliebenen minderjährigen Kindern zugehörigen, im Bromberger Kreise in dem Domänen-Amt Meszcezewice unweit dem Dorfe Meszcezewice gelegenen zwei Hoch-Windmühlen, zu welchen ein Wohnhaus nebst 13 Magdeburger Morgen Ackerland, und 5 Magdeburger Morgen Wiesen gehören, durch öffentliche Licitation bis Trinitatis 1822 verpachtet werden. Zu dieser Verpachtung wird in dem Bureau des Landesunterschrleberem, als von Einer Königl. Hochverordneten Regierung Bromberger Departements dazu beauftragten Notario, sub No 47. in der Brücken-Strasse, der Licitations-Termin

auf den ersten Januar 1817

angesezt; Nachlustige werden daher eingeladen, sich in dem Termin Nachmittags um 2 Uhr einzufinden. Die Pachtbedingungen können jederzeit bei dem Notario eingesehen werden, so wie einem jeden freistehet sich über die Lage und Beschaffenheit der zu verpachtenden 2 Hoch-Windmühlen cum Attinentiis an Ort und Stelle zu überzeugen. Der Weisbietende hat bis zur Erklärung und Genehmigung der Königl. Regierung den Zuschlag der Pacht zu gewärtigen, ist aber so lang an sein Gebot gebunden.

Bromberg, den 29sten November 1816.

v. Gossecki.

Zur allgemeinen Kenntniß machen Wir bekannt: daß bei der Verhaftung des Konstantin Nowowiejski alias Jasynski aus dem Dorfe Wella Wogrowiezer Kreises, demselben folgende Sachen, nämlich: ein Pferd (Rothschimmel,) eine tuchne Decke und ein Stück Leinwand abgenommen worden sind.

Aus der bewirkten Untersuchung hat sich ergeben, daß diese Sachen ein fremdes Eigenthum sind, und da der wahre Eigenthümer dieser Sachen bisher nicht hat ausgemittelt werden können, so fordern Wir jeden auf, der sich als Eigenthümer dieser bezeichneten Sachen zu legitimiren im Stande ist, bis zum

ersten Februar k. J.

Obwieszczenia.

Dwa wiatraki, do zmarłych małżonków Sanftlebenów, teras tychże pozostałych małoletnich dzieci należące, w powiecie Bydgoskim w ekonomii Niesszczewicki, niedaleko wsi Niesszczewic położone, do których dom mieszkalny, wraz z 13 morgami Magdeburgskiemmi roli, i 5 morgami Magdeburgskiemmi łąki należy, mają przez publiczną licytacyę, do świętęj Trójcy roku 1822. w dzierżawę bydż puszczone. Do tego wydzierżawienia w Biorze niżęj podpisanego, jako od Król. Przes. Regencyi Departamentu Bydgoskiego, do tego zlecenie mającego Notaryusza pod Nrm. 47. w ulicy mostowey termin

na dzień 22. Stycznia 1817.

się wyznacza. Ochotników dzierżawy więc wzywamy się, aby w terminie po południu o 2. godzinie snadowali się. Warunki dzierżawne w każdym czasie u Notaryusza widziane bydż mogą, tak iak każdemu o położeniu i stanie tych dwóch sadzierzawic się mianych wiatraków cum attinentiis na miyscu przekonać się wolno iest. Pluslycyant może, aż do oświadczenia i przyięcia Król. Regencyi, przybicia dzierżawy spodziewać się, iest zaś tak długo do swego licytum obowiazany.

Bydgoszcz, dnia 29. Listopada 1816.

Gościcki.

Do publiczney wiadomości podajemy ninieyszem, iż przy areztowaniu Konstantego Nowowiejskiego alias Jasynskiego z wsi Woli, powiatu Wągrowieckiego, temuż następujące rzeczy zostały odebranemi, iako to: kon jeden maści dereskwatęj, deka sukienna iedna, i iedna sztuka płótna.

W skutek późnięj nastąpionego śledstwa okazało się, iż rzeczy dopiero oznaczone są własnością obcą. Właściciel zaś dotąd rzeczy tych niemógł bydż wysledzionym, przeto wzywamy ninieyszem każdego tego, któren iako właściciel rzeczy tych legitymować się potrafi, aby w przeciagu czasu aż do dnia 1. Lutego r. p. iako terminu preklu-

als dem präklusivischen Termine bei Uns zu erscheinen und die erforderlichen Beweise zu produciren; nach Ablauf dieser Frist wird dagegen keiner mehr mit seiner Legitimation gehört werden, vielmehr werden alsdann diese Sachen plus licitando verkauft, und der Verkaufsbetrag dem Fisco als bonum vacans zuerkannt werden.

Wirsitz, den 29sten November 1816.

Königl. Friedens-Gericht Holtzeilicher
Abtheilung Kaminschen Kreises.

(unter.) S. Demblinski. Rymarklewitz.

Es wird hiermit zur öffentlichen Kenntniß gebracht, daß auf Verlangen der Erben des hier verstorbenen Kaufmann Eliasar Ephraim Eisenhaus, besonders der in der ersten Ehe mit der verstorbenen Ester gebornen Mendel erzeugten Kinder, als: Moses Eliasar Ephraim und Aaron Eliasar Ephraim, Kaufleute zu Inowroclaw, der Eva, gebornen Eliasar Ephraim, verehelichten Levin Hirsch, in Assistenz ihres Ehemannes Levin Hirsch, Kaufmann zu Nieszawa, der Rachel gebornen Eliasar Ephraim, verehelichten Levin David, in Assistenz ihres Ehemannes des Kaufmanns Levin David in Pzblsk, so wie auch der nach dem verstorbenen Levin Eliasar Ephraim hinterbliebenen minorennen Tochter Louise Levin Eliasar Ephraim, welche durch die Hauchen, geborne Wolff, verwitwete Levin Eliasar Ephraim, jetzt verehelichte Falk Abraham Valentin, in Assistenz ihres Ehemannes des Kaufmanns Falk Abraham Valentin in Inowroclaw als Mutter und Vormünderin, so wie auch durch den Aaron Eliasar Ephraim Kaufmann zu Inowroclaw als Intervormund agirt, ferner der in der zweiten Ehe mit der Jette geborne Jelonek erzeugten minorennen Kindern, als: Hirschel Eliasar Ephraim und Nissel Eliasar Ephraim, welche ebenfalls durch die gedachte Jette geborne Jelonek primo voto verwitwete Eliasar Ephraim Eisenhaus, jetzt verehelichte Hirschel Levin Schneider, in Assistenz ihres Ehemannes des Kaufmanns Hirschel Levin Schneider zu Friedland in Preußen, als Mutter und Vormünderin, und den Kaufmann Levin Samuel Meyer zu Inowroclaw als Intervormund agiren, und sich sämtlich die gesetzliche Wohnung bei dem hiesigen Bür-

zyniego przed nami się stawii i udowodnił własność rzeczy wzwyz oznaczonych. Po upłynieniu terminu tego zaś, żaden bowiem z swą legitymacją niebędzie słuchanym, owszém natenczas rzeczy te publicznie zostaną sprzedanemi i cena sprzedaży téy wynikła Fisksnowi iako bonum vacans przyderzona.

Wyrzysk, dnia 29. Listopada 1816.

Król. Sąd Pokoju Wydziału Policyi
Powiatu Kamińskiego.

(podp.) J. Dembiński. Rymarkiewicz.

Podać się ninieyszem do publiczney wiadomości, iż na domaganie się successorów s. p. Eliazara Efraima Tisenhaus kupca w Inowroclawiu zmarłego, mianowicie pełnoletnich w pierwszym małieństwie z s. p. Esterą z domu Mendel spłodzonych dzieci, iako to: Moysesza Eliazara Efraima; i Aarona Eliazara Efraima kupca w Inowroclawiu, Ewy z domu Eliazar Efraim, zamężney Lewin Hirsch w assystencyi Lewina Hirscha męża kupca w Nieszawie, Rachel z domu Eliazar Efraim zamężney Lewin Dawid, w assystencyi męża Lewina Dawida kupca w Izbiicy czyniących, tudzież po zmarłym Lewinie Eliazarze Efraim posostatęy nieletniéy córki Luixy Lewin Eliazar Efraim przez swą matkę Hauchen z domu Wolf primo voto owdowiałą Lewin Eliazar Efraim teraz zamężną Falk, Abraham Valentin, w assystencyi męża Falka Abrahama Valentin kupca z Inowroclawia działającą iako opiekunkę, i Aarona Eliazara Efraima kupca z Inowroclawia iako przydanego opiekuna czyniącéy, daley successorów nieletnich tegoż s. p. Eliazara Efraima Tisenhaus z staroz. Jettą z domu Jelonek w powtórny małieństwie spłodzonych, iako to; Hirszel Eliazar Efraim i Roessel Eliazar Efraim przez rzeczoną Jettę z domu Jelonek primo voto Eliazar Efraim Tisenhaus teraz zamężną Hirszel Lewin Schneider w Friedlandzie pruskim za niesskatą w assystencyi męża Hirszel Lewin Schneider kupca działającą iako matkę i opiekunkę, tudzież staroz. Lewin Samuela Meyera kupca z Inowroclawia

für 70 Rtlr. an den hiesigen Billard-
Hersch Löwenberg provisorisch zuge-
schlagen, und der Termin zum letzten,
und definitiven Zuschlag auf
den 18ten Dezember o.
angesezt worden.

Inowroclaw, den 2ten Dezember 1816.

**Der Greffier des Friedens-Gerichts II.
Abtheilung.**

Dziembinski.

za sumę talarów 70. osobno starz
Herszowi Löwenberg billiard utr
wiącemu z Inowroclawia témczas
wie przysądzone i termin do stan
czego przysądzenia na
dzień 18. Grudnia 1816.

wysnaczozy sokał.

Inowroclaw, dnia 18. Października 1816.

**Pisarz Sądu Pokoju Wydziału Spor-
nego Powiatu Inowroclawskiego.**

Dziemiński.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible text at the bottom of the left page.]

[Faint, mostly illegible text at the bottom of the right page.]